

Status
A-Openbaar

Datum vergadering Gedeputeerde Staten
30 oktober 2018

Eindtermijn
-

Onderwerp

Marktverkenning Verblijfstoerisme provincie Zuid-Holland

Advies

1. Vast te stellen de hoofdrapportage Marktverkenning verblijfstoerisme provincie Zuid-Holland.
2. Vast te stellen de deelrapportage Verwevenheid verblijfstoerisme en huisvestingsmarkten op Voorne-Putten.
3. Vast te stellen de deelrapportage Her-ontwikkelingsopgave verblijfstoerisme Noordwijk & Noordwijkerhout.
4. Instemmen met vernieuwde rolinvulling van de provincie Zuid-Holland op het gebied verblijfstoerisme, en het traject voor verdere uitwerking daarvan. In de nieuwe rolinvulling pakt de provincie een coördinerende en regisserende rol op ten behoeve van een toekomstbestendige verblijfsrecreatieve sector.
5. Vast te stellen de GS-brief Marktverkenning verblijfstoerisme provincie Zuid-Holland
6. Vast te stellen het nieuwsbericht 'Rol voor provincie bij verbeteren verblijfsrecreatie'
7. Vast te stellen de publiekssamenvatting over Marktverkenning verblijfstoerisme provincie Zuid-Holland

Besluit GS

vastgesteld met een machtiging voor de portefeuillehouder voor het verwijderen van taalfouten

Bijlagen

- GS-brief aan PS Marktverkenning verblijfstoerisme provincie Zuid-Holland
- Hoofdrapportage Marktverkenning Verblijfstoerisme Zuid-Holland
- Deelrapportage Verwevenheid verblijfstoerisme en huisvestingsmarkten op Voorne-Putten
- Deelrapportage Her-ontwikkelingsopgave verblijfstoerisme Noordwijk & Noordwijkerhout
- Nieuwsbericht - 'Rol voor provincie bij verbeteren verblijfsrecreatie'

1 Toelichting voor het College

Aanleiding

De markt van de verblijfsrecreatie is volop in beweging en vraagt in toenemende mate om heldere kaders en maatwerk om het aanbod beter te laten aansluiten op de vraag, en de (landschappelijke) kwaliteit van Zuid-Holland te behouden. Voldoende en goede verblijfsrecreatieve mogelijkheden zijn belangrijk om de (inter)nationale groei van toerisme te faciliteren.

In de praktijk lopen we regelmatig tegen vraagstukken aan, waarop we nu geen goed antwoord hebben. Hierdoor ontstaan ongewenste impasses en wordt de potentie van deze sector voor economie & werkgelegenheid mogelijk onvoldoende benut. Dit vraagt van de provincie om een actieve rol opvatting, met uitgestoken hand werken aan praktische oplossingen. Bijdragend aan wat toegevoegde waarde heeft, vraaggericht, en met oog en oor voor de omgeving.

Opgaven en ontwikkelingen in de verblijfsrecreatie die aan de verkenning ten grondslag lagen:

- Een toenemende vraag naar accommodaties, overnachtingsmogelijkheden (vervoer, verblijf en vermaak). Door economische groei in combinatie met lage rentestanden, tevens een groeiende vastgoed-vraag naar vakantiewoningen/2^e woningen.
- Nieuwe initiatieven voor verblijfsrecreatie vragen om een zorgvuldige afweging i.r.t. een goede balans tussen enerzijds economische ontwikkeling (werkgelegenheid) en anderzijds het behoud van de (landschappelijke) kwaliteiten (toeristische potentie van een gebied). Daarbij speelt ook dat verblijfsrecreatie steeds vaker als verdienmodel wordt ingezet t.b.v. natuurbeheer en herontwikkeling van cultuurhistorische objecten. Verblijfsrecreatie kan bijdragen aan de kwaliteit van de leefomgeving en het vestigingsklimaat, maar kan deze ook negatief beïnvloeden.
- De komst van nieuw aanbod, leidt vaak tot het weglekken van investeringskracht voor bestaande parken. De levensduur van recreatiewoningen is kort. Nieuw aanbod is aantrekkelijker voor de markt dan het verouderde aanbod dat onvoldoende aansluit op de huidige vraag. De zogenoemde 'recreatieparadox'. Deze vorm van marktfalen rechtvaardigt mogelijk meer bemoeienis vanuit de overheid i.r.t. het beheervraagstuk. Het verouderde aanbod is daarmee vatbaarder voor ongewenste activiteiten als permanente bewoning.
- De scheidslijnen tussen wonen en verblijfsrecreatie vervagen. Recreatiewoningen vervullen op dit moment een gedeelte van de vraag op flexibel dan wel tijdelijk wonen. Terwijl AirBnB woningen onttrekken van hun woonfunctie.
- Constatering dat actuele ontwikkelingen in de sector een brede aanpak vragen en dat het huidige beleid in Zuid-Holland hier onvoldoende op inspeelt. Kaders vanuit economisch/toeristisch perspectief ontbreken. Nieuwe initiatieven hoeven op dit moment alleen te voldoen aan voorwaarden met betrekking tot ruimtelijke kwaliteit. Er is geen onderbouwing van de behoefte en/of regionale afstemming nodig om vraag en aanbod in balans te brengen. Verblijfsrecreatie is onderdeel van de herijking VRM en het Kustpact/strategische agenda kust.
- Concreet spelen binnen Zuid-Holland op dit moment enkele verzoeken voor transformeren bestaande parken in woningbouwlocaties en voor nieuw te ontwikkelen parken. Daarvoor is actuele informatie over kwantiteit, kwaliteit en vitaliteit van het aanbod en de vraag vanuit de markt van belang om goede keuzes te kunnen maken.
- Het onderwerp verblijfsrecreatie wordt door meerdere provincies actief opgepakt, omdat de sector snel verandert en er een landelijke mismatch is tussen vraag-aanbod. Vooral bij verouderde vakantieparken kunnen zich een combinatie van problemen voordoen in zowel het sociale, fysieke en veiligheidsdomein.

Daarop is de volgende probleemstelling geformuleerd: “De markt van de verblijfsrecreatie is volop in beweging en vraagt – binnen heldere kaders - in toenemende mate om maatwerk om het aanbod beter te laten aansluiten op de vraag, en de (landschappelijke) kwaliteit van Zuid-Holland / de toeristisch-recreatieve sector te behouden.

Welke rol zou de provincie binnen dit krachtenspel/vraagstuk kunnen en willen spelen?”

De verkenning

ZKA Leisure Consultants heeft de verkenning uitgevoerd, waarbij partners vanuit gemeenten, RECRON, HISWA, Koninklijke Horeca Nederland en Nationaal Park Hollandse Duinen zijn betrokken. De verkenning is uitgevoerd in opdracht van provincie Zuid-Holland vanuit toeristisch-perspectief in relatie tot de ambitie om Zuid-Holland als aantrekkelijke (toeristische) bestemming verder te ontwikkelen met behoud van ruimtelijke kwaliteit. De verkenning brengt onder andere de (toekomstige) vraag, aanbod en vitaliteit van de sector in beeld, alsmede de Zuid-Hollandse opgaven die spelen rond het onderwerp verblijfsrecreatie.

Het onderzoek biedt een basis om samen met (regionale) partners:

- beter in te spelen op de toeristische/economische kansen die zich voordoen naar de ambitie om Zuid-Holland als aantrekkelijke (toeristische) bestemming verder te ontwikkelen.
- beter te kunnen sturen op de kwaliteit van het verblijfsrecreatief aanbod in aansluiting op de huidige en toekomstige vraag.

De verkenning bestond uit twee delen:

Het eerste deel brengt de gehele verblijfsrecreatieve markt in de provincie Zuid-Holland in beeld, d.m.v. een marktanalyse, marktruimteverkenning, en vitaliteitsscan van bedrijven.

Voor het tweede deel van de verkenning is gekozen voor een verdieping in twee toeristische regio's waar meerdere opgaven tegelijkertijd speelden. De focus per gebied verschilde en is gekoppeld aan de volgende opgaven: Her-ontwikkelopgave voor Noordwijk & Noordwijkerhout; Vermenging van verblijfsrecreatie en huisvesting op Voorne-Putten. In dit deel van de verkenning zijn de specifieke gemeenten actief betrokken in het proces. Gemeente Noordwijk is tevens mede opdrachtgever van de deelverkenning Her-ontwikkelopgave voor Noordwijk & Noordwijkerhout.

De resultaten uit deze verdieping zijn verwerkt in aparte rapportages, en conclusies zijn verwerkt in het hoofdrapport. Deze verdieping is in samenwerking uitgevoerd met de desbetreffende gemeenten en marktpartijen in de regio.

De belangrijkste resultaten uit de gehele verkenning en beoogde inzet & vervolg van provincie Zuid-Holland zijn verwerkt in de GS-brief.

Vernieuwde rolinvulling van de Provincie Zuid-Holland

In de GS-brief aan PS is de richting geschetst die GS ziet als nadere inzet en vernieuwde rolinvulling van de provincie, en de komende periode nader beoogd om uit te werken.

Op dit moment is de huidige rolinvulling van de provincie bovenal kaderstellend en reactief ten opzichte van de ontwikkelingen in de sector verblijfstoerisme. De huidige kaderstellende invulling omvat vooral planologische regels. Kaders vanuit economisch/toeristisch perspectief ontbreken.

De verkenning van ZKA maakt duidelijk dat de sector veel meerwaarde voor Zuid-Holland biedt, maar ook dat de sector om meer sturing en betrokkenheid vraagt van de provincie. De ontwikkelingen in de markt van verblijfstoerisme, vragen om een actievere rol van de regionale

overheden om kansen in deze sector te kunnen benutten en om daadkracht betreft de uitdagingen in deze sector te kunnen bewerkstelligen. De maatschappelijke opgaven behorende bij verblijfsrecreatie krijgen tevens steeds meer publieke aandacht. Dat maakt dat de provincie werk wil maken van een goed functionerende verblijfsrecreatiesector. Om dit te kunnen bereiken wil de provincie een coördinerende en regisserende rol oppakken.

De inzet van de provincie richt zich op goede ruimtelijke ordening én toeristisch-economische ontwikkeling. Belangrijke uitgangspunten voor onze provinciale inzet zijn daarbij o.a. het behoud of verbetering van de omgevingskwaliteit en de juiste functie op de juiste plek. Herontwikkeling of intensivering van bestaande terreinen met een recreatieve functie verdienen daarnaast de voorkeur boven een nieuwe ontwikkeling in het buitengebied.

Financieel en fiscaal kader

Zowel verkenning als beoogde vervolgtraject zijn en zullen worden bekostigd vanuit het begrotingsprogramma 3. Aantrekkelijk & Concurrerend, gespreid over de doelen; 3.1. Een groeiende, duurzame en innovatieve economie & 3.3. Beter benut (bebouwd) gebied.

Totaalbedrag excl. BTW: €50.000,- (verkenning in 2018) + €50.000,- (beoogd vervolg in 2019)

Programma: 3. Aantrekkelijk & Concurrerend.

Financiële risico's: Op dit moment niet van toepassing.

Juridisch kader

Op dit moment zijn er geen juridische consequenties. De beoogde vernieuwde rolinvulling valt binnen het juridische kader van de provincie.

2 Proces

Eerdere besluitvorming

Vooruitlopend op de uitkomsten van de verkenning is in de wijziging Visie Ruimte & Mobiliteit 2018 het beleid met betrekking tot grootschalige recreatieve ontwikkelingen in het buitengebied al aangevuld. Aan gemeenten wordt voortaan gevraagd om de behoefte aan nieuwe ontwikkelingen goed te onderbouwen en regionaal af te stemmen. Dit kan worden gezien als eerste stap van provincie Zuid-Holland naar nieuwe ontwikkelprincipes en spelregels op het gebied van verblijfstoerisme.

Processtappen

Na het vaststellen van de rapportages van de verkenning is beoogd in een aantal vervolgstappen;

1. Marktverkenning Verblijfstoerisme in Zuid-Holland bespreken in PS (2018).
2. Rolkeuze Provincie (2018-2019): naar een coördinerende en regisserende rol van de provincie, waaronder; kennisdeling, stimuleren van regionale afstemming gekoppeld aan de vraag, en nadere uitwerking van richtinggevende kaders.
3. Uitwerken coördinerende en regisserende rol (2019), in vorm van ontwikkelprincipes en spelregels op het gebied van verblijfstoerisme, in samenwerking met gemeenten en marktpartijen (RECRON, HISWA, Koninklijke Horeca Nederland en Nationaal Park Hollandse Duinen):
 - Uitwerken ontwikkelkader zodat proactief gestuurd worden op excellentie van bestaand en nieuw aanbod.

- Uitwerken van het ruimtelijk instrumentarium voor de onderscheidende sporen A. Nieuwe ontwikkelingen incl. uitbreiding bestaand aanbod; B. Uitdagingen voor het bestaande aanbod.
- Versterken van de omgevingskwaliteit (via visie Rijke Groen-Blauwe Leefomgeving)
- Versterken organisatie en innovatiekracht van de sector.
- Stimuleren en faciliteren van nadere analyse/vitaliteitsmetingen per deelgebied (waar nodig, gewenst) gekoppeld aan de regionale ambities voor toeristische ontwikkeling. Hiervoor zijn de regionale partners primair aan zet.

Samenwerking met markt en gemeenten is voor de realisatie hiervan essentieel, waarbij provincie coördinerend en regisserend kan optreden.

Het vervolgproces kan worden ondersteund vanuit het impulsprogramma voor aanpak vakantieparken dat vanuit ministerie van BZK is geïnitieerd, en waarvoor de provincie via de CdK is gevraagd om deel te nemen vanuit het thema ondermijning/criminaliteit. Het programma is echter breder ingestoken en raakt ook aan de thema's: economie, ruimte, wonen/sociaal.

Deze thema's passen binnen het vervolgtraject dat Provincie Zuid-Holland beoogd na aanleiding van de verkenning Verblifstoerisme. De inzet van Zuid-Holland is om deze landelijke impuls te gebruiken voor het nader uitwerken van het gezamenlijke instrumentarium met markt en gemeenten. Het impulsprogramma beoogt de opgedane kennis en ervaring breder te delen met elkaar (bijvoorbeeld via een leerkring van provincies/gemeenten).

De nadere uitwerkingen van de benoemde sporen zullen te zijner tijd aan Provinciale Staten worden voorgelegd. Naar verwachting zal dit in een volgende ronde van actualisering van het omgevingsbeleid, medio 2019, leiden tot aanvullingen op het gebied van de verblijfsrecreatiesector in het provinciale omgevingsbeleid.

3 Communicatiestrategie

De maatschappelijke opgave behorende bij verblijfsrecreatie krijgt steeds meer publieke aandacht. Ter aanvulling op het verschijnen van het verkenningsrapport en deelverkenningen, is een nieuwsbericht opgesteld, dat de vernieuwde rolinvulling van de provincie op het onderwerp verblijfsrecreatie beschrijft.